TXOKOLATEA

Aurkibidea

Txokolatearen historia **3. or.**

Eguberriko subila **4. or.**

Zure errezeta **5. or.**

Hiztegia lantzen **6. or.**

Lan-fitxa **7. or.**

I. Ulermena 7. or.

II. Nor-Nori orainaldiak eta lehenaldian 8. or.

III. Erranaldiak osa itzazu. 8. or.

Txokolatearen historia

Ameriketako indianoak VI. eta VII. mendeen artean txokolatea lantzen hasi ziren eta aski fite eguneroko edari bat bilakatu zen.

Jadanik, 1492ko urriaren 12an, Ameriketara heltzean, Kristobal Kolon ohartua zen indianoek kakao-bihiak baliatzen zituztela tratu egiteko (diruaren ordez).

Baina 30 urteren buruan, 1524an, Hernán Cortés konkistatzaile espainolak, Tenochtitlaneko (oraiko Mexiko Hiria) Moctezuma II.a enperadorea txokolatea edaten ikusi zuen. Enperadoreak Cortesi eta bere ehun gizonei txokolate-edaria dastarazi zien, baina ez zitzaien batere gustatu. Izugarri kiratsa iruditu zitzaien.

Hala ere, piperra eta beste espeziak kendu ondoan, edaria biziki ona kausitu zuten eta txokolatea Espainiara ekarri zuten.

Filipe II.a erregeari izugarri gustatu zitzaion eta Espainia osoa txokolatea kontsumitzen hasi zen.

Berantago, juduak Portugaletik eta Espainiatik haizatuak izan ziren eta Baionan kokatu ziren. Hor, Frantziako lehen txokolategiak ideki zituzten 1600 inguruan. Handik goiti, txokolatea Europa osoan hedatu zen.

Eguberriko subila

Xirrixta aldizkarian agertzen den Eguberriko subilaren errezeta irakur ezazu eta ongi azter.

Iturria: *Xirrixta* aldizkaria

Zure errezeta

Errezeta bat idatz ezazu. Txokolatea baliatu behar da, *Xirrixta* aldizkariko errezeta modelotzat hartuz.
Zure bixkotxa gelara ekar dezakezu denek dasta dezagun!

Hiztegia lantzen

Frantsesezko hitz bakoitzaren euskarazko itzulpena aurki ezazu:

Amer :

Remarqué :

Installé :

Répandu :

Devenu (transformé) :

Le roi :

Boisson :

Chocolaterie :

Piment :

Inventé :

Chassés (expulsés) :

Juifs :

Grains :

Épices :

Goûté :

kokatu

bilakatu

juduak **hedatu** **edari**

piperra **haizatuak** **txokolategia**

kiratsa **bihiak** **asmatu** **espeziak**

ohartu **erregea** **dastatu**

Lan-fitxa

I. ULERMENA

Erantzun ezazu galdera hauei esaldi osoak eginez:

1) Noiz eta nork erabili zuen txokolatea lehen aldikotz?

....

....

....

2) Zertaz ohartua zen jadanik Kristobal Kolon Ameriketara heltzean? Noiz?

....

....

....

3) 1524an, zer ikusi zuen Hernán Cortés konkistatzaile espainolak Mexiko Hirian?

....

....

....

4) Nolakoa iruditu zitzaien txokolate-edaria Cortés eta haren gizonei?

....

....

....

5) Zer egin zuten txokolatearen hobetzeko? Nora eraman zuten?

....

....

....

6) Nori esker hedatu zen Espainia osoan?

....

....

....

7) Nork, non eta noiz ireki zituen Frantziako (eta Europako) lehen txokolategiak?

....

....

....

II. Aditz-laguntzailea: Nor-Nori orainaldian eta lehenaldian.

Izugarri kiratsa iruditu zitzaien.		
Zer iruditu ZITZAIEN kiratsa?	Nori?	Noiz? (orain/lehen)
Txokolatea	**Cortés eta haren gizonei**	**Lehen** *(XVI. mendean)*

Gaineko adibidean oinarrituz, behereko galderei erantzun.

1. Telebistako jokoak zozoak iduritzen zaizkigu.

   Zer iduritzen zaizkigu zozoak? .... Nori? .... Noiz? ....

2. Oñoñak izigarri gustatzen zitzaizkizuen.

   Zer gustatzen zitzaizuen? .... Nori? .... Noiz? ....

3. Zinema ez zait batere gustatzen.

   Zer ez zait batere gustatzen? .... Nori? .... Noiz? ....

4. Ene aitameri itsasbazterra biziki gustatzen zaie.

   Zer biziki gustatzen zaie? .... Nori? .... Noiz? ....

III. Aditz-laguntzailearekin erranaldiak osa itzazu.

1. (Zuri) pilotan aritzea gustatzen .... (orain).
2. Peiori azterketa hori biziki gogorra iduritzen .... (lehen).
3. Eni saltegietan ibiltzea izugarri gustatzen .... (lehen).
4. (Guri) nota onak biziki gustatzen .... (orain).
5. Euskaldunei kantuak izugarri gustatzen .... (orain).